

Б У Л Е Т Е Н Ї

Товариства б.Вояків Армії УНР у Франції
та
Секції б.Вояків-Українців Французького Війська.

BULLETIN DES ANCIENS COMBATTANTS UKRAINIENS EN FRANCE
et de la Section des A.O.Ukrainiens ayant servi
dans l'Armée Française.

Рік II

31-го Березня 1948 року

ч.5/8

24, Rue de la Glacière Paris 13°

Париж, 31 Березня 1948 року.

На цей раз хочемо зачепити тему, яка трохи виходить по-за межі нашого Товариства, але торкається всіх без винятку українців. Останні події в Чехословаччині, що сколихнули світ, дають нам нагоду порушити цю тему. В останньому числі "Une Semaine dans le Monde" ч.98 з 27 Березня с.р. уміщено статтю п.Едуарда Бенеша, Президента Чехословацької Республіки, під назвою "Куди прянуть слов'яне?". В цій статті подано думки видатного державного мужа, вироблені ще з часів останньої війни і, як пише редакція згаданого тижневика, переглянені автором протягом останніх тижнів.

За браком місця не можемо подати цю статтю ширше, обмежимося тому коротким поданням його думок в скороченню. Зміст її зводиться до наступного: перед небезпекою німецького засилля - слов'яне мусять об'єднатися і забути свої внутрішні сварки. Хто тепер веде перед у слов'ян - це, на думку автора - "Советський Союз, керований двома найбільшими слов'янськими народами - росіянами і українцями": Радимо нашим читачам познайомитися з цією статтею, бо вона цікава, як своєю будовою, так і своїми висновками. Найбільш цікаві з них наступні:

"Існування й добробут всіх слов'янських держав - вільних і незалежних - нерозривно зв'язані з політичним режимом справжньої демократії, себ-то з режимом, при якому найпростіші принципи особистої свободи, свободи переконань, свободи вірувань та релігії, свободи політичних виявів і свободи політичної опінії - мусять бути гарантовані і цілком пошановані".

З другого боку, автор не замикає очі на те, що:

"в природі кожного месіанізму - наслідком психологічних причин він врешті рещт викликає спротив, і це в наслідок неуникненої мегаломанії, в наслідок ідеї про свою вишність над всією рештою. І цей новий

слов"янсько-комуністичний месіанізм обов'язково кінчить тим, що він стане також великою перешкодою кожному майбутньому славізму і кожній реалістичній слов'янській політиці. Тому треба його беретися".

Ми знаємо, що в душі чеського народу завжди жили ідеї слов'янського об'єднання, але ми знаємо також, що чеський народ покладав великі надії на Росію-Московщину. Давнє русофільство чеських провідників пояснюється тим, що вони в Росії бачили нерушиму фортецю для своєї оборони перед німецьким імперіалізмом. Але теперішні слова п.Едуарда Бецеша показують, що чеська думка розрізняє правдиве і щире об'єднання слов'янських народів перед небезпечкою німецького засилля і месіанізм, чи післанництво царської Росії чи комуністичної Росії, бо царська чи комуністична Росія вже ясно показала самий звичайнісенський московський імперіалізм.

Отже з приємністю констатуємо одчуття цієї сокритої небезпечки у відвічального політика і першого представника чеського народу, що на власні очі тепер бачить правдиву мету комуністичної Росії, яка за ширмою оборони слов'ян ховає неприкрите загарбництво. Але водночас ми не можемо не протестувати, що автор згаданої статті включає до керування Советським Союзом і український народ, мовляв, на український народ спадає також відповідальність за те, що советська Москва робить в імені поневоленого українського народу. Ми не гадаємо, що п.Бенеш вважає різних Мануїльських, Корнійчуків, Ковпаків за представників українського народу, не говорячи вже про Хрущових, Кагановичів та їм подібних. Ми думаємо, що тепер, власне тепер, чеський народ на своїй власній шкурі одчуває усі "блага" советського режиму і "роскоші" об'єднання з великим носієм слов'янофільської ідеї - Советським Союзом. А ці "блага" і ці "роскоші" - "братнього співжиття" український народ терпить вже несласно двадцять вісім років! Ми гадаємо, що вже час і чеському народові зрозуміти, що для Чехії, як зрештою і для інших слов'янських народів, небезпечкою є не тільки німецький імперіалізм, але й московське загарбництво, хоч би воно приймало назву "народної демократії".

Тому ми рішуче відкидаємо твердження про участь українського народу в російсько-московських загарбницьких намірах, але твердо заявляємо, оскільки ми - буці вояки - маємо на те право і можливість, що в душах не тільки наших, але й усього українського народу, часткою якого ми є - живе наше стародавнє і традиційне:

"чужого не хочемо - свого не дамо!"

В цих простих словах увесь наш національний програм і зміст наших відносин як до наших сусідів на Заході, так і що-до нашого найбільшого ворога - Советської Москви.

В цих простих словах і наше життєве завдання. Ми не в політики, але ми борні, і во це гасло ми боролися в минулому, боремося зараз і будемо боретися в майбутньому.

ОБЕРНЕНО ІЗ СПОГАДАМИ.

Спогади - річ добра. Вони покріплюють поняття про ту чи іншу подію, що про неї скупо подають офіційні повідомлення. Ці спогади допомагають ясніше й яскравіше уявити ті події. Дуже часто спогади стають допоміжними джерелами для історика при розборі подій. Бувають випадки, що спогади є єдиною підставою для твердження, що подія відбулася так, а не інакше. Ті час спогади відіграють спеціальну роль. Обставини склалися так, що події останніх тридцяти років розбираються й дискутуються на підставі спогадів учасників тих подій. Які висновки ставимо до спогадів? Передусім вимогу опису фактичного перебігу тієї чи іншої події. Не вільно описувати подію на підставі уяви, припущення, на підставі слів людей, які ворого ставляться до учасників події чи до самої події. Над оцінкою подій можна дискутувати, але відносно поданого неправдиво годі щось говорити. Такі спогади не приносять користі. Спогади про різні моменти з історії визвольних змагань, наприклад, охоче читаються, особливо молоддю. На визвольних змаганнях виховується і гартується молоде покоління до дальшої боротьби за вищі ідеали - Українську Самостійну Соборну Державу. Шукається прикладів, як треба сповити обов'язок перед Ватківщиною, що не треба робити, що є шкідливим для справи. Отже в спогадах треба подавати про події правдиво, бо неправдиво подані спогади приносять тільки шкоду для нас.

Забрати голос в порушеній справі змуся мене спогад "В.Ш. - Різдвяні свята 1918-1919 р.", надрукований в "Українській Трибуні" ч.І /123/ від 7 Січня 1948 року. Автор описує події в Полтаві, свідком, а почасти й учасником яких довелося мені бути. Події ті відбувалися трохи інакше, як подається в цих спогадах. Ці незгідності з фактичним перебігом події постарався розібрати. Переходжу до спогаду В.Ш.

Автор подає: "Поки ще Болбочан із своїм військом сидів у Полтаві, то було все спокійно. Правда, десь на початку жовтня російські комуністи підбили оусідніх селян зайняти Полтаву. Комуністам хотілося, щоб Болбочан пролив селянську кров! Селяне в кількості, приблизно, в п'ять тисяч людей заняли всі ці порожні казарни. Але вже перед полуднем Болбочан примусив цих селян покласти свої зброї, не проливши ні однієї краплі крові, відпустив їх усіх додому з порожніми руками. Таким чином гетьманська влада не була дискредитована, а, якраз навпаки, піднялася в очах селян. Були дискредитовані комуністи".

Чи селяне на початку жовтня зайняли Полтаву, того не знаю. Думаю, що також ні, бо і гетьманська влада в Полтаві була ще сильна, та й німецька дивізія, яка там була, до цього не допущала б. На початку жовтня німці ще провадили війну проти Антанти, в Німеччині ще був Вільгельм II, а в німецьких військах в Україні дисципліна була висока і війська ці були боєздатні. Чокітний отаман Болбочан не міг відносити в очах полтавських селян гетьманську владу, бо тоді, як командир 2-го Запорізького полку /в ранзі полковника/, провадив тижні бої на кордонах Чернігівщини, відбиваючи московсько-більшовицькі навали. Полк тільки на початку листопаду прибув до Харькова на відпочинок. Обезброєння селян в Полтаві було, але в іншому часі. Отаман Болбочан

17-го листопада 1918 року з доручення Національного Союзу підняв в Харькові повстання проти гетьмана. На опанування Полтави було кинено пару слабих сотень 1-го куреня 2-го Запорізького полку, розраховувалося на допомогу повстанців-селян. Полтави опанувати не вдалося, сотні понесли втрати і змушені були відступити. По якомусь часі було кинуте на Полтаву майже цілий 2-ий Запорізький полк, повстали рівнож селяне. Полтаву було здобуто, при чому раніше увійшли до неї селяне під командою Шинкаря. Шинкарь в той час перейшов, як тоді казали, "на ослицьку платформу" і зачав робити в Полтаві "порядки". По прибуттю до Полтави відділів 2-го Запорізького полку прийшлося робити лад. Перш за все було взято під охорону державний банк. Шинкаря арештували, його мали відіслати до штабу фронту в Харькові, але по дорозі на станцію увечері зтік. "Військо" Шинкаря /3.000/ заняло Червоні Касарні, розібрало військові маґазини з жундуруванням і зброєю. Серед цих людей появилися большевицькі агітатори, отже повстанці почали арешти старшин, обшуки помешкань і т.ін. Я тоді був командиром сотні 2-го Запорізького полку. Зараз же після арешту Шинкаря дістав я наказ обеззброїти тих, що були в Червоних Касарнях. Дістав для цього крім своєї сотні кількісно слабі 15-ту сотню і команду піших розвідників та одну гармату. Обеззброїти вдалося без пролиття крові. Звільнили арештованих старшин, причому ті старшини самі не хотіли вночі йти додому, сподіваючися на вулиці нападу повстанців, так за пару днів заколоту дався Шинкарь із своїм "військом" у знаки. На другий день я з наказу командира полку вияснив роззброєним ситуацію і закликав до вступу до війська. З трьох тисяч зголосилося щось 12 людей, а решта пішла додому. Було це на прикінці листопада або на початку грудня.

Далі автор подає: "Не зважаючи на цей успіх, тижнів за два Болбочан залишив Полтаву із своєю дивізією. Його змінила влада Директорію і губернатором, а, точніше, губернським комісаром став Чижевський".

Отаман Болбочан був "Командуючим Лівобережним фронтом" і ніколи ані губернатором, ані комісаром Полтавщини не був. Штаб фронту був у Харькові, потім в міру наступу з півночі москалів на Україну перейшов до Полтави, а потім до Кременчуку. Це було вже в другій половині січня 1919 року. В Кременчуці отаман був арештований і вивезений до Києва. Отже не змінення Чижевським з наказу Директорію. Що-до діяльності Чижевського на посаді Комісара Полтавщини забірати голосу не буду. Покійний Гриць Чижевський, пізніше полковник Армії УНР і командир артилерію 3-ої Залізної дивізію, - не був він і підчас свого урядування в Полтаві лише "прапорщиком запасу", а старшиною вищої ранги, який відбув частину світової війни. Мусів бути і тоді не злим старшиною, бо сам автор спограду каже, що Чижевський "за війни дістав на груди цілий іконостає орденів". Що він тоді не був вже "прапорщиком" свідчить і те, що був начальником артилерію у Синій дивізію генерала Зелінського.

Далі автор спограду пише: "Українське військо не робило нічого, щоб укріпити Полтаву. Військом командували не справжні офіцери, а різного роду "товариші". Так, наприклад, двома дивізіями, що обороняли Полтаву зі сходу проти большевицьких військ, які мали йти з Харькова дикансь-

ким шляхом, командував відомий український есер Шахрай, який цілком виправдував своє прізвисько".

Уміцнення Полтави, оскільки пригадую, було передбачене, можливо, й розпочате, але події на фронті так швидко розвивалися, що укінчене і використане поно і не могло бути. Автор помиляється, - військом командували старшини, а не "товарищі". Бої в більшості провадив Запорізький корпус. Частини корпусу були розкидані на величезних просторах і ставили опір не тільки на харківському напрямку /від Вільгорода/, але від Донецького басейну і Катеринослава по Лозову-Полтаву. Завдання оборони було понад сили корпусу. Це правда, частини корпусу неповні мобілізованими, але багато з тих потікало. Люди корпусу були втомлені, брак валок /обозів/ примушував триматися залізниць. Це гірше справа стояла з кадрами гетьманських корпусів. Мескалі і прихильники поваленої влади потікали, або їх було усунуто, цілковитої мобілізації перевести не вдалося. Кадри були малі, особливо підстаршинські, і не в стані були взяти до рук мобілізованих там, де хоч частинно вдалося перевести мобілізацію. Велика кількість мобілізованих потікала і частини ці було босадатні. Але що-до старшин, то їх не бракувало, особливо в Запорізькому корпусі, а навіть були й старшинські сотні, напр. при Республіканському полку. Були частини, в яких бракувало старшин до штату, а в інших було забагато. Поступово це регулювалося, але відбувалося підчас безперервних боїв і нараз не могло бути зробленим. Отаманчиків в проміжній операції Запорізького корпусу не було, а, як-що де і появились такі, то швидко його ліквідували. Для прикладу згадаю кількох командирів вищих з'єднань. Запорізьким корпусом командував полковник Сильванський, 2-ю Запорізькою дивізією - полковник Крат, полками в більшості командували сотники. Бракувало генералів і штабових старшин, але на це не було ради. Штабових старшин в Запорізькому корпусі і за гетьмана бракувало, а представлених до підвлиць гетьманський уряд не авансував. Начальниками штабів в корпусі і в дивізіях були старшини генерального штабу. Поважна кількість старшин Генштабу була і в штабі фронту та у Полтавському, Харківському і Катеринославському корпусях. На чолі тих корпусів і дивізіій стояли теж старші старшини. Так, Полтавським корпусом командував полковник Кудрявців /пізніше генерал/, Кременчуцькою дивізією - полковник Василієв і т.д. Про команданта двох українських дивізіій Шахрай вперше чую. Питав я у своїх товаришів по Запорізькому корпусу, і вони не чули про такого. Натомість, в ті часи було відоме про Шахрая, як одного із організаторів харківського ЦК"у і співробітника советського уряду Юрія Кошобинського.

Далі автор спогяду пише: "Нам говорили, що дві дивізії обороняють Полтаву на диканській дорозі під командою есера Шахрай, а другі дві дивізії стоять на харківському двірці під командою другого есера - Григорієва, який пізніше в Кременчуці перейшов з військом до большевиків".

Дивізіями на харківському двірці не командував Григорієв і в Кременчуці до большевиків не перейшов. Григорієв командував відділами у південно-східній Україні і дійсно перейшов до большевиків. З його від-

ділами запорожцям прийшлося битися в районі Знаменки. Сам Григоріїв пізніше був застрілений Махном, а начальник штабу Григорієва - Юрко Тютюнник в літі 1919 року привів до української армії кілька тисяч людей з відділів Григорієва і з тих людей було створено Київську групу Армії Української Народної Республіки.

Далі автор пише: "Большевики хотіли захопити і ті дві дивізії, але на харківській станції, окрім цих двох дивізій, стояла ще компанія з трьохсот гуцулів галицького війська. Ці триста гуцулів своїми салваами отримували большевицький наступ і так дали можливість двом дивізіям евакуюватися без втраг. Совети не могли зайняти харківської станції, поки артилерією не знищили всіх трьохсот гуцулів".

Згідно оповіданню одного із учасників подій на харківській станції /п/полк.С./ перебіг тих подій був трохи інакший. В той час з Києва був посланий полковник /тоді сотні/ Сушко з відділом С.С./Січових Стрільців/ на допомогу частинам Лівобережного фронту. Він дійшов до Ромодану звідки вислав частину відділу до Полтави. Ці С.С. дійшли до Полтави і були на київській станції. З цього відділу увечері були вислані з якимсь бойовим завданням дві сотні. Вони, не знаючи терену, опинилися на окраї Полтави в харківському напрямі. Чужим тут відруги бою навколо, рішили приєднатися до українських відділів на харківській станції? Там несподівано наткнулися на большевиків, які вже станцію заняли. Прийшлося звести піший бій, щоб вийти з халепи, при цьому сотні понесли тяжкі втраги. З вечора з С.С. на київській станції я мав зв'язок, а по півночі зв'язок той урвався, бо ці відділи відійшли. По занятті харківської станції большевиками, по нещасливих моїх спробах через неї пробитися для сполучення з дивізією і по невдачі на зв'язати зв'язок з С.С., а під ранок, стягнувши людей з позиції і з патрулів, з відділом запорожців /2 куріні піхоти і 2 сотні кінноти/ почав відступ з Полтави в напрямку на Кобеляки. Із сходом сонця на Водохреща ми осягнули села Маучухи.

Тут не місце подавати перебіг боїв за Полтаву і їх оцінку. Це вже річ військових фахівців, а пощучо їм до цього будуть служити документи та спогади учасників тих боїв. Я лише хотів спростувати ті недокладності при описі тодішніх подій, які я спостеріг в спогаді п.В.Ш.

Велика Британія.

полк.Малець Віктор.

Р а х у н о к .
/із спогадів недавнього/.

- Що раз! Ану враз!, - надривався губатий у машині. Василь не штовхав, очі йому олітилися божевільним вогнем.

- Стійте, так не піде, - зворнувся Василь до червоноармійців. - Я зараз. Василь відкрив кожух мотора і почав порпатися там. Губатий спочатку мовчки дивився на нього, а потім запитав: - Шофер? - Механік.

У губатого з'явилася надія і він спокійно напів ліг на шкіряні подушки. Мотор чинив, і раз, потім другий і пішов. - А-а-а! - радісно протягнув губатий. Василь підійшов до руля: - Дозвольте!? - Канечно! - Штовхай хлопці! - Колеса закрутилися, завив мотор. Помалу авто вилізло з каналу. - Можете іти! - кинув губатий червоноармійцем. Ті кинулися бігти /"Може це що станеться!"/. Василь сів за руль, даючи то більше, то менше газу. Постаті червоноармійців віддалялися.

- Ну, хватіт, едь! - поспішав губатий. І в раз рука Василева повернула ключ, мотор став. Василь подивився у вічі губатому, і враз зареготав гучно й страшно: - Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха! - Губатий швидким рухом кинувся до нагану. - Не чіпай! - гукнув Василь, міцно вхопивши енкаведиста. - Не виїде! - Він вирвав наган, відчинив двері авта: - Виходь! - Ти... ти... ти что? - дрікачим голосом питав енкаведист. Василь мазнув його своїм тяжким кулаком в обличчя, губатий захитався.

- Пам"яташ Степового? - Что... что ти? - шепотів губатий. - Не пам"яташ? Та де тобі пам"ятати, коли це не раз, не два, не десять! Не ото! Губатий тепер зрозумів, що перед ним не божевільний, це той, хто його знає. - Тож це не... Не од мене залежало... Це йде згори... Я...Я... Очі йому бігали, залікани, колина задріжали, губа одвисла. - Пощади, слух, а то пропадемо...

Василь бачив, як переляк наповнює цю гидоту. "Відпустити його до ото чортів?" - майнула думка, але чийсь голос впевнено говорив: "Ні, це не один, їх тисячі, які знуцаються з твого народу, як його відпустити, то він помститься на сотнях, на тисячах невинних! Ні!". Міцна Василева рука все дужче стискала тяжкий англійський ключ. "Ні, не буде тобі пощади..."

Хрюснув череп губатого і темна кров залляла йому обличчя. Він соуюва на підніжку авта, а кров змішувалася з дорожнім болотом...

Віталій Беллев.

Н а ш і в т р а т и .

Лише тепер довідуємося про долю наших Б.воків, видатних старшин Української Армії. Ось деякі відомості:

На початку 1945 р. по дорозі /Шов пішки/ з Каліша помер ген.Яшниченко. У 1947 р. в західній Німеччині помер 82-літній ген.Пороховячків. Деся певно на заслання на Уралі помер ген.Сінклер. Там же з полк.Мазукевич, засуджений на 10 років тяжких робіт. У Познанській в'язниці помер ген.Шепель. Невідомо, що сталося з ген.Срошевичем, що не виїхав з Каліша. Ростріляно в Каліші полк.Лисогор, адм.підполк.Волошина, підполк.Забариле, підполк.Местопада. По дорозі з Гуцульщини розірвала бомба б.підполк. пізніше священника Демонка. Помер у киевській в'язниці забариле з Хемії підполк.Росієвич. Деся пропав підполк.Прохода. В таборі в американській зоні помер відомий воїн нашої армії козак Омелько.

Н о в і к н и ж к и .

Із серії нових книжок, що розкривають правдиву суть Советів, треба одзначити книжку американського генерала Джона Р. Діна, що був шефом військової американської місії в Советах від 1943 до 1945 р.р. Книжка цього генерала має назву "Дивний союз". Ген. Дін прибув у Москву повний запалу і ентузіазму та гаряче взявся за справу налагодження дружніх відносин з большевиками для боротьби з Німеччиною. Але умови, в яких він перебув, переконали його в тому, що всі його зусилля даремні, а його розуміння союзу і приязні не мають жадної вартости. Воєнна співпраця з советами виявилася дуже трудною, навіть в моменти, коли станвище Советів було найтяжчим. Коли в якійсь справі він вже мав принципову згоду від советських чинників, то треба було йому чекати тижнів, а то й місяців, що спільне рішення перевести в життя. Вся історія співпраці американців з Советами, у галузі авіації, по словах ген. Діна, складалася "з американських намірів і російського спротиву". Але що найбільше вразило американського генерала, це те, що большевики уперто замовчували про всю допомогу, що давали американці, як воєнним матеріалом, так і харчами. Ясно було, що совети не хотіли, щоб населення мало якесь почуття подяки для американців за все прислане. Висновки американського генерала такі: советський народ як кождний народ - має багато добрих якостей, але правляча верства - це люди, з якими треба говорити, так би мовити, "тримаючи револьвер в руках". "Кожного разу, - каже генерал, - як ми твердо стояли на наших домаганнях, - стосунки наші взаємно кращали". Зазначає генерал, що не можна було йому налагодити жадних приязних стосунків з окремими особами чи то політичного чи то військового советського оточення. Кожний боявся запросити американця до себе і то протягом двох років! І генерал закінчує такими словами: "мусимо протиставити їм силу у випадку необхідности".

З приємністю констатуємо ще один правдивий і авторитетний голос чужинця про правдиву природу московського большевизму.

ЕЛЬФ З СОВЕТСЬКОЮ ДЕМОБІЛІЗАЦІЄЮ.

Як відомо Совети були оголосили про демобілізацію двох річників. Отже в американських колах вважають, що це проголошення є нічим іншим, як черговою комедією. Бо наказ про демобілізацію цих двох річників торкається лише суходольних збройних сил, а не морських, ні авіації, ні охоронних сил НКВД/. З другого боку, хоч декрет про демобілізацію говорить про два річники, але демобілізовано було лише один, а одночасно покликано до війська новий. Отже змін ніяких не сталося. Для порівняння наводять таку таблицю:

	Сполучені Штати	СССР
Суходольні сили	550.000	4.100.000
Авіація	359.000	600.000
Фльота	393.000	300.000

З других джерел подають, що Джеймс Форесталь, державний секретарь оборони США, що США можуть покликати до військової служби до трьох

мільйонів люду. Він домагатиметься, щоби було негайно збільшено стан американської армії з 669.000 до 900.000 вояків. По його даних СРСР має в основному понад 100 дивізій, а його сателітні держави понад 75 дивізій.

- У зв'язку з напруженням міжнародної ситуації наспіли вістки з Вашингтону /"Ле Монд" з 31 березня/, що уряд США готовий екіпувати і озброїти зараз же десять французьких дивізій.

- Кореспондент ІНС у Фінляндії повідомляє, що переговори СРСР з Фінляндією щодо закінчення воєнного договору підсилені з боку Советів скупчення чотирма добірними моторизованими дивізіями в районі Салла, на північний схід від Фінляндії, території, що раніше належала Фінляндії. Скупчено також великі сили авіації довкола цього району. Такі методи Советів для закінчення договору "приязни".

З листів до редакції.

Від п.полк.Закусила з Нансі отримали ми наступного листа:

Мені, як старому старшині Армії Української Народньої Республіки, дуже приємно діставати Юлетень Т-ва б.Вояків Армії УНР у Франції. До глибини душі я був схвилюваний, прочитавши відозву до вояків-українців, підписану нашими славетними лицарями і військовими проводирями - генералом-полковником Омельяновичем-Павленком та генералом Удовиченком.

Ніякі ідеології викладені в гучних фразеологіях, про котрі так багато пишуть тепер в різних українських часописах і котрі держать в полоні наші численні політичні партії, ніщо не може так вплинути на український загаль, як слова з уст і з під пера наших всім відомих полководців, ім'я котрих вже вписані великими літерами в українську історію.

І тепер, коли назріває світовий вибух проти нашого найбільшого ворога - Москви - коли всі українці, які опинилися тут закордоном, шукають засобів до об'єднання і замість нього знаходять пересварених і заплямованих братньою кров'ю ватажків партій, ми, свідомі сучасного менту, мусимо високо підняти наші старі прапори і на них написати - Омельянович-Павленко і Удовиченко.

Це ті магичні імена, під якими об'єднуються всі, хто дійсно хоче повернутися на Україну переможцем. Слава нашим проводирам - генералам Омельяновичеві-Павленкові і Удовиченку.

Нансі.

Закусило /-/

З листа козака Махна, що перебуває в санаторії Ля Гіш - витягаємо такий уривок:

Бажаю вам Веселих Свят, всім, хто працює для нашої Батьківщини. Щоб Бог дав, аби другі свята вже були на своїй землі - Україні, щоб

кінчилися всі ті партійні непорозуміння, котрих ми ніяк забути не можемо і поємо самі собі все в визвольній боротьбі. Час теперешній вимагає бути всім з'єднаними за визволення своєї України.
Слава Україні! Петро Махно /-/

На превеликий жаль не можемо вмістити повністю великий заклик до об'єднання, жертвенної і напруженої праці нашого представника в Каннах п.Е.Бондаря, який пише:

"Закликаю всіх чесних українців до єднання, до порозуміння, до єдиної національної праці. Доля українського народу - це вічна боротьба за життя. А ми хіба гірші од інших? Хіба ми так мало культурні? Невже наша батьківщина географічно так положена невдало, як та вишня при дорозі? Хто не йде, той і скубне! Не може бути, щоб наші діди прогнівили Бога. Ні! Є щось і друге - і перше - це наше -необ'єднання, наше холодне відношення до нашого національного життя, наші недомогання скрізь і всюди. Тепер міняється атмосфера, будемо надіятися що і нам, воякам, хоч на старість усміхнеться доля..."

Е.Бондар /-/

Канни.

З ж и т т я Т о в а р и с т в а .

- На засіданні Управи з 19 березня с.р. поновлено або прийнято нових членів - 14 осіб.
- На тому ж засіданні призначено зв'язковим Т-ва в Сент-Елжа /деп. Пюї де Дом/ - п.Окріяка Василя.
- На черзі відновлення наших зв'язків та філій в деп.Дром та на Кот д'Азюр /деп.Альп Марітім/.
- В суботу 13-го березня в Шалеті, заходами місцевих українських організацій, в тому числі і філії нашого Товариства, влаштовано було Свято Української Державності.

З огляду на брак місця список жертводавців на пресовий фонд Т-ва подамо в наступному числі бюлетеню.

Ще зосталася невелика кількість значків Товариства. Ціна з пересилкою - 100 фр.

Кореспонденцію слати на адресу:

M.A.Arabkovinsky
24, Rue de la Glacière Paris 13°

а гроші по адресі:

M.V.Lazarkevitch
24, Rue de la Glacière Paris 13°

